

Aan: B&W van Dalfsen
Postbus 35
7720 AA DALFSEN

Telefax: 0529 488 222
E-mail: gemeente@dalfsen.nl

Betreft: ontwerp 7e wijziging bestemmingsplan buitengebied Dalfsen (Westerveldweg)
Mijn kenmerk: P032/BP.Dal

Den Haag, 5 mei 2015

Geacht College,

Namens

- H. H

- J. H G

- J. B v L A

allen te Dalfsen, worden zienswijzen ingebracht vanwege het ontwerp Bestemmingsplan 7e wijziging, zoals dit vanaf 26 maart gedurende 6 weken ter inzage heeft gelegen.

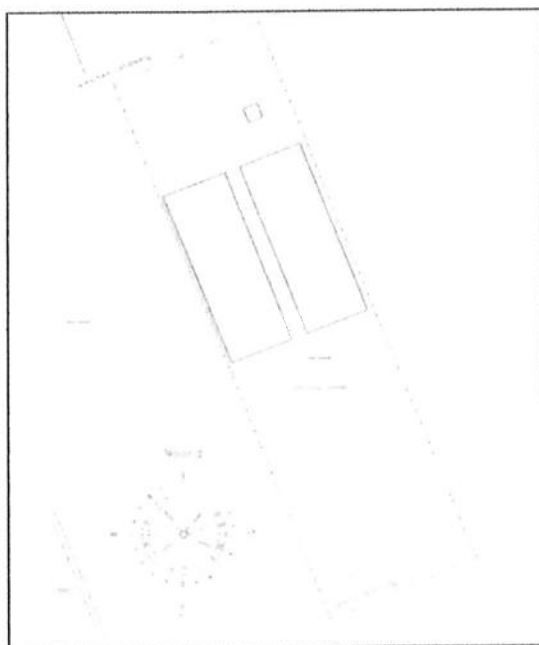
Zienswijzen

Korte beschrijving van het bedrijfsplan

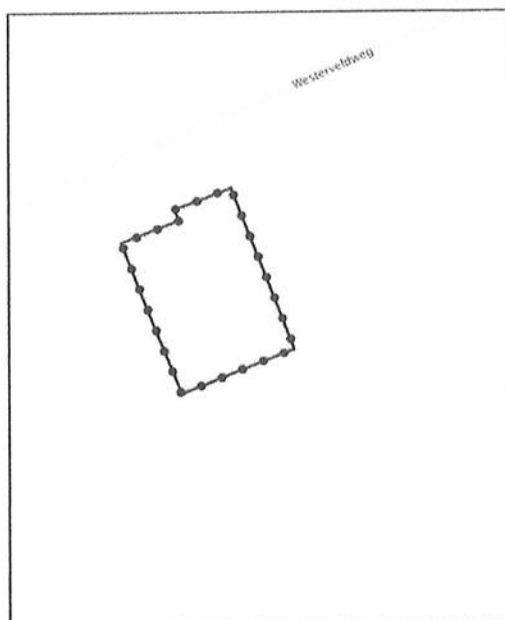
1. nieuwvestiging op onbebouwd perceel, geen bedrijfsverplaatsing
2. beoogd dieraantal 175.000 legkippen, voldoet aan criterium van megastal
3. locatie ligt niet in een landbouwontwikkelingsgebied
4. bedrijfsplan betreft een bedrijfsdependance van een bestaand bedrijf aan Veldhoeveweg
5. beoogd bedrijfsperceel zoals genoemd in milieuvergunning: 100 bij 380 meter (3,8 hectare)
6. twee veestallen, beiden in een omvang van 111 bij 42 meter, met een goothoogte van 2,8 meter en een nokhoogte van 11 meter
7. (in strijd met bestemmingsplan-toelichting) blijkt inmiddels door B&W verleende milieuvergunning: geen toepassing luchtwassers
8. milieuvergunde geuremissie 59.500 Ou (2.587 mve)
9. milieuvergunde ammoniakemissie 8.023 kg
10. milieuvergunde fijnstofemissie 11.375 kg PM10 per jaar
11. geluidbelastingprognose in dagperiode op 50 meter afstand : 45 dB(A)
12. onvoldoende beoordeeld: zoönosen / gezondheidbedreigende micro-organismen
13. onvoldoende beoordeeld: veterinaire risico's
14. niet beoordeeld: gevolgen beoogde kippenuitloop voor waterhuishouding

Het onbebouwde perceel

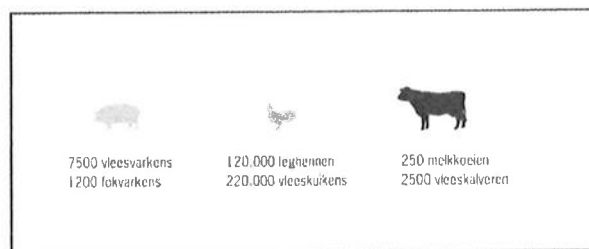
Het milieuvergunde bedrijfsplan

Het beoogde bouwperceel

Megastal

In opdracht van de rijksoverheid is door Alterra te Wageningen onderzoek gedaan naar megastallen. Alterra hanteert als criterium voor een megastal de volgende dieren aantallen (Alterra rapport 1581, Megastallen in beeld, pag. 8)¹.

Het voorliggende bedrijfsplan omvat het houden van 175.000 leghennen. Daarmee voldoet het voorliggende plan ruimschoots aan het criterium van een megastal.

Mts Huisman zegt: 'Woningen van derden bedreiging voor veehouderijbedrijven'

In de aanvraag om toestemming schrijft Maatschap Huisman:

Er is geen locatie beschikbaar en ook niet in de afgelopen 4 à 5 jaar aangeboden die net als het perceel aan de Westerveldweg meer dan 400 meter van een woning van derden meer dan 5 kilometer van een kwetsbaar Wav- gebied en meer dan 7,5 kilometer van een Natura 2000 gebied af ligt. Deze afstanden vormen een randvoorwaarde omdat vooral woningen van derden en Natura 2000 gebieden een bedreiging vormen voor grotere veehouderijbedrijven.

Pardon?

Maakt Maatschap Huisman hier een misplaatste grap? Of is wellicht sprake van een vergissing?

Maatschap Huisman beweert dat burgerwoningen en natuurgebieden veebedrijven bedreigen. Dit doet cliënten de volgende vragen stellen:

- Meent Mts Huisman nu werkelijk dat burgerwoningen stankemissies en fijnstofemissies veroorzaken die een bedreiging vormen voor veebedrijven?
- Geven burgerwoningen dan potentieel geluidoverlast voor het veebedrijf vanwege het schuiven met stoelen of slaan met deuren?
- Zijn burgerwoningen de oorzaak van overbelaste landwegen door personenautobewegingen?
- Meent Mts Huisman dat burgerwoningen een potentiële bron zijn van gevaarlijke zoönosen (MRSA, legionella, Q-koorts enz.) vanwege een onhygiënische levenswijze?
- Veroorzaken natuurgebieden schadelijke ammoniakdeposities op veehouderijbedrijven?

Hier moet sprake zijn van een vergissing.

En dat geval vernemen cliënten graag bericht, en zouden een excuus voor de vergissing sterk op prijs stellen.

Indien daarentegen geen sprake is van een vergissing, dan is iets meer ernstigs aan de hand.

Mts Huisman wenst zich als nieuwkomer te vestigen aan de Westerveldweg, en noemt de bestaande bewoners aan de Westerveldweg een bedreiging voor zijn veehouderijplan. Het gemeentebestuur heeft zonder beperking haar steun aan het bedrijfsplan gegeven. Betekent dit dat het gemeentestuur van Dalfsen de opvatting van Mts Huisman deelt?

B&W en de gemeenteraad worden verzocht een helder standpunt in te nemen op de vraag of u vertrouwen stelt in een ondernemer die burgerwoningen een bedreiging noemt voor zijn bedrijfsplan.

Ruimtelijke onderbouwing niet representatief

Voor het bedrijfsplan is een milieuvergunning van kracht voor een bedrijfsvoering zoals hierboven genoemd. Dat betekent geen luchtwassers, een 5 maal hogere ammoniakemissies, bijna 2 maal hogere geuremissie, en bijna 50% hogere fijnstofemissies. Die milieuvergunning is niet ingetrokken. Zolang de milieuvergunning niet is ingetrokken, dient u uit te gaan van de milieugevolgen van die milieuvergunning.

¹ Rapport beschikbaar via: <http://www.alterra.wur.nl/NL/publicaties+Alterra/Alterra+rapporten/>

Enkel in het geval dat die milieuvergunning is ingetrokken, kunt u wellicht uitgaan van de emissies zoals genoemd in de ruimtelijke onderbouwing. De ruimtelijke onderbouwing is niet representatief.

Provinciebeleid, Reconstructiewet en reconstructieplannen

De Reconstructiewet is opgesteld met het doel om de hardnekkige problemen rond intensieve veehouderij het hoofd te bieden. De Reconstructiewet is planologisch beperkt tot -kort gezegd- Zuid en Oost-Nederland. Het plangebied aan de Westerveldweg valt buiten het plangebied van de Reconstructiewet, al ligt het er wel zeer dichtbij (enkele kilometers oostwaarts).

Dat het betrokken bedrijfsperceel buiten het reconstructieplangebied ligt, betekent allerminst dat de reconstructiewet geen betekenis toekomt. Doelstelling van de wet is mede om de niet-reconstructiegebieden schoon te houden. Kortom, voorkomen moet worden dat de problemen in de reconstructiegebieden zich verplaatsen naar de niet-reconstructiegebieden.

Met het bestaan van een megastal op nota bene een nog onbebouwd perceel buiten een landbouwontwikkelingsgebied wordt strijdig gehandeld met de doelstelling van de reconstructieplannen.

En, onlangs is in opdracht van de provincie een evaluatie opgesteld over het reconstructieproces (Kwalitatieve evaluatie van het reconstructiebeleid, [29 maart 2011]). In de conclusies (pag. 40) wordt het volgende gesteld:

Het nemen van ruimtelijke maatregelen is voor de doelen in de milieuknoop steeds minder noodzakelijk. De zonering is klaar. Autonome ontwikkelingen in de sector, nieuwe technologische ontwikkelingen (gesloten stalsystemen met luchtwassers), en het werven van 'Brabantse bedrijven' leiden tot het verminderen van de vraag naar locaties voor nieuw- en hervestiging. Er stoppen veel bedrijven, waardoor er zowel in verwevingsgebieden als in LOG's voldoende ruimte is voor verplaatsers. De schaalvergroting in deze sector vertaalt zich in het algemeen bovendien niet in de groei van een bedrijf op één locatie (het beeld van de 'megastal'), maar doordat meerdere bedrijfslocaties worden gecombineerd in één bedrijfsvoering. Hoe zich dat in de verdere toekomst zal ontwikkelen is volgens de verkenningen van het Trendbureau onzeker.

Het citaat is het meest actuele inzicht. De vaststelling van de onderzoekscommissie dat voldoende ruimte bestaat voor verplaatsers op reeds bestaande bouwpercelen van stakende bedrijven maakt dat het voorliggende bedrijfsplan, gericht op het realiseren van een megastal op een nieuwe bedrijfslocatie geen doorgang kan hebben zonder een voldoende zorgvuldig onderzoek naar vestiging op bestaande bedrijfspercelen.

Strijd met provinciaal ruimtelijk beleid

Cliënten stellen dat sprake is van strijd met het provinciale ruimtelijke beleid.

Evenmin is zorgvuldig gemotiveerd waarom van het provinciale beleid wordt afgeweken.

Het voor het bestreden besluit relevante provinciale ruimtelijke beleid is hoofdzakelijk neergelegd in een tweetal documenten.

- Omgevingsvisie Overijssel 2009
- Omgevingsverordening Overijssel 2009

De Toelichting op de Omgevingsverordening stelt (pag. 22 en 24):

Inbreiding gaat voor uitbreiding

(...)

De principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik zijn een variant op de SER-ladder ten behoeve van de toepassing binnen de groene omgeving. Artikel 2.1.4. is gericht op alle andere ontwikkelingen dan stedelijke ontwikkelingen, zoals die gedefinieerd zijn in artikel 2.1.1. en die leiden tot extra ruimtebeslag op de groene omgeving. Ook hierbij geldt dat eerst bezien moet worden of door optimaal gebruik van bestaande erven niet tegemoet gekomen kan worden aan de wens voor meer ontwikkelingsruimte.

(...)

Kwaliteitsimpuls Groene omgeving

In dit onderdeel van de verordening wordt tenslotte een regeling getroffen voor de beoogde kwaliteitsimpuls groene omgeving. De SER-ladder en de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik hebben tot doel om onnodig ruimtebeslag op de groene omgeving tegen te gaan. Toepassing van deze instrumenten zal ertoe leiden dat in principe geen nieuwvestigingen en grootschalige uitbreidingen in de groene ruimte zullen worden gerealiseerd, omdat daarvoor als regel binnen het stedelijk gebied en binnen bestaande erven in de groene omgeving ruimte gevonden kan worden. Voordat overgegaan wordt tot toepassing van de kwaliteitsimpuls zal dus altijd eerst nagegaan moeten

worden of toepassing van de SER-ladder of de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik niet een oplossing bieden voor het ruimtelijk vraagstuk.

Om sociaaleconomische en/of maatschappelijke redenen kan er aanleiding zijn om een uitzondering te maken op de algemene regel 'inbreiding voor uitbreiding', mits het verlies van ecologisch en landschappelijk kapitaal in voldoende mate wordt gecompenseerd. Dat er voldoende wordt gecompenseerd, moet blijken uit een ruimtelijke onderbouwing. Voor deze ruimtelijke onderbouwing kan een gemeente een kader opstellen, waarin het beoogde evenwicht tussen ontwikkeling van bebouwing en de investering in ruimtelijke kwaliteit is vastgelegd. Bij de ruimtelijke onderbouwing van het betreffende initiatief kan dan worden volstaan met een verwijzing naar dit kader en een toelichting hoe daaraan in dit geval invulling is gegeven. Beschikt de gemeente niet over een adequaat kader voor toepassing van de kwaliteitsimpuls, dan zal per geval onderbouwd moeten worden dat er sprake is van evenwicht tussen extra rood en de extra investering in ruimtelijke kwaliteit.

Bij toepassing van de kwaliteitsimpuls zijn de elsen vanuit de bepaling over ruimtelijke kwaliteit (2.1.5.) onverkort van toepassing. De extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit komen immers bovenop de normale eis dat elke ontwikkeling moet bijdragen aan het versterken van ruimtelijke kwaliteit.

De kwaliteitsimpuls is niet bedoeld voor situaties van stadsuitleg. Daarbij wordt immers niet afgeweken van de SER-ladder, maar leidt het doorlopen van de afwegingspunten tot de conclusie dat een uitbreiding van het bestaand bebouwd gebied noodzakelijk is, omdat niet in de opgave kan worden voorzien binnen het bestaand bebouwd gebied.

Onder het toepassingsbereik van de kwaliteitsimpuls groene omgeving vallen onder meer de volgende gevallen:

- Het toevoegen van nieuwe agrarische bouwpercelen buiten de landbouwontwikkelingsgebieden
  - Uitbreidingen van bestaande agrarische bouwpercelen waardoor grotere bouwpercelen ontstaan dan 1,5 ha in gebieden buiten de landbouwontwikkelingsgebieden
- (...)

De Verordening Overijssel stelt:

2.1.6 Kwaliteitsimpuls Groene omgeving

1. Bestemmingsplannen voor de Groene omgeving kunnen – met in achtneming van het bepaalde in artikel 2.1.3, en artikel 2.1.4, en het bepaalde in artikel 2.1.5, – voorzien in nieuwvestiging en grootschalige uitbreidingen van bestaande functies in de Groene omgeving, uitsluitend indien hier sociaaleconomische en/of maatschappelijke redenen voor zijn en er is aangetoond dat het verlies aan ecologisch en/of landschappelijk waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.
2. In afwijking van het gestelde onder lid 1 en onverminderd artikel 2.1.5, kan de vestiging van nieuwe agrarische bouwpercelen worden toegestaan als:
  - een ondernemer zijn landbouwbedrijf verplaatst voor het realiseren van publieke belangen,
  - een ondernemer op de huidige locatie geen ontwikkelingsmogelijkheden meer heeft en een volwaardig agrarisch bedrijf verplaatst naar een locatie waar wel ontwikkelingsmogelijkheden zijn op voorwaarde dat het agrarisch bouwperceel als bestemming op de uitplaatsingslocatie(s) in Overijssel wordt opgeheven. Deze voorwaarde geldt niet als er sprake is van een verplaatsing van een intensieve tak van een gemeenschappelijk landbouwbedrijf naar een landbouwontwikkelingsgebied of als de uitplaatsingslocatie herbenut zal worden door een volwaardig agrarisch bedrijf.

Samenvattend geldt dat het benutten van een bestaand perceel boven een nieuw perceel geldt. Indien een nieuw perceel wordt toegestaan, dan dient deze in een landbouwontwikkelingsgebied danwel op een sterlocaties te worden gezocht. Hierbij geldt de eis van een kwaliteitsimpuls en de toepassing van de SER-ladder. Indien een nieuw bouwperceel wordt aangewezen dan wordt aangedrongen op perceelsaldering (opheffen van een bouwperceel).

Door B&W wordt geen toepassing gegeven aan inbreiden (benutten bestaand bouwperceel) boven uitbreiden (aanwijzen nieuw bouwperceel). Het bouwperceel is bovendien niet gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied danwel op een sterlocatie, ondanks dat die gebieden primair in aanmerking komen voor het aanwijzen van nieuwe agrarische bouwpercelen. Van een meerhoeksruil danwel verplaatsing in relatie tot een landbouwontwikkelingsgebied is geen sprake. Het beoogde bouwperceel ligt niet in de Koekoekspolder te Kampen, laat staan dat sprake is van glastuinbouw.

- Herbestemmen Schoolstraat 10: deugdelijke compensatie?

Door u wordt gesteld dat ter compensatie van het nieuw aan te wijzen bouwperceel een agrarisch perceel wordt herbestemd aan de Schoolstraat. In de plantoelichting wordt geschreven:

Het perceel aan de Schoolweg 10 heeft ook de bestemming 'Agrarisch' en wel de aanduiding "agrarisch bedrijf a". Doel van dit plan is om deze aanduiding te verplaatsen naar het perceel aan de Westerveldweg ong. Het erf aan de Schoolweg 10 met daarop de twee woningen krijgt vervolgens de bestemming 'wonen' met de aanduiding '2'. Het resterende deel van het perceel krijgt de bestemming 'agrarisch', zonder bouw mogelijkheden. Deze herziening van het bestemmingsplan regelt de nieuwe situatie voor de Westerveldweg ong. en de Schoolweg 10 met één besluit.

Hierbij moeten de volgende opmerkingen worden geplaatst.

Allereerst moet worden vastgesteld dat in het geheel geen agrarisch bouwblok wordt opgeheven. Het agrarisch bouwblok blijft gehandhaafd. Bedrijfsgebouwen blijven deels gehandhaafd. Dat betekent dat niet daadwerkelijk compensatie wordt geboden.

Hierbij geldt dat met de handhaving van de agrarische bestemming de resterende bedrijfsgebouwen uitsluitend agrarisch kunnen worden gebruikt. Echter, de betrokken eigenaar is doende het bedrijf te ontmantelen. Wellicht moet reeds worden gesteld dat het bedrijf als (nagenoeg) gestaakt moet worden beschouwd. Indien zou blijken dat geen volwaardig agrarisch bedrijf wordt gedreven, wordt in strijd met het bestemmingsplan gehandeld. Een hobbyboer staat niet gelijk aan een volwaardig agrarisch bedrijf. U wordt medegedeeld dat een handhavingprocedure wordt overwogen indien daadwerkelijk tot de beoogde bestemming wordt gekomen, en inderdaad geen volwaardig agrarisch bedrijf wordt gedreven.

- Schoolstraat: geen doelmatige bestemming

Gegeven het beoogde staken van het agrarische bedrijf is geen sprake van de meest doelmatige bestemming. De bestemming 'agrarisch' is onvoldoende onderbouwd.

- Schoolstraat: compensatie niet in verhouding

De compensatie met de te amoveren bedrijfsgebouwen aan de Schoolweg staat in geen verhouding tot de bedrijfsplannen aan de Westerveldweg. De proportionaliteit ontbreekt. Het beoogde bedrijfsgebouwooppervlak aan de Westerveldweg is een factor 9 (!) groter dan hetgeen wordt afgebroken aan de Schoolstraat. Aan de Schoolstraat wordt ca. 1000 m² bedrijfsgebouw afgebroken, terwijl aan de Westerveldweg een gebouwooppervlak wordt beoogd van ca. 9000 m². Gegeven het ontbreken van een voldoende verhouding tussen te slopen en te realiseren gebouwen, kan ook hierom niet gesproken worden van een deugdelijke compensatie.

- Alternatievenonderzoek onvolledig: Hoevendarsweg 4 en 6 te Dalfsen

Voorts geldt dat uw onderzoek naar alternatieve locaties onvolledig is geweest. Reeds meerdere jaren is te koop het bedrijfsperceel Hoevendarsweg 4 en 6 te Dalfsen. U wordt voorgesteld die locatie alsnog - gemotiveerd, op basis van eenduidige criteria - op passendheid te beoordelen.

Uw overwegingen bevatten nog andere tegenstrijdigheden en/of onvolkomenheden.

1. Het benutten van reeds bestaand bouwpercelen is niet zorgvuldig onderzocht
2. Toepassing en motivering Kwaliteitsimpuls Groene Ruimte onzorgvuldig

- Ad 1. Het benutten van reeds bestaand bouwpercelen is niet zorgvuldig onderzocht.

Een makelaarsverklaring van Makelaardij Schiphorst d.d. 29 augustus 2011 is als bijlage bij de toelichting gevoegd. Daarmee is niet aangetoond dat afdoende gevolg is gegeven aan de eis van het benutten van een bestaand perceel boven het aanwijzen van een nieuw bouwperceel.

De verklaring stelt voorwaarden waaraan ook het perceel aan de Westerveldweg niet voldoet.

De verklaring spreekt over de eis van een vrije uitloop. Op het perceel aan de Westerveldweg is evenmin vrije uitloop mogelijk. Dit wordt inmiddels ook door u onder ogen gezien.

De verklaring spreekt ten onrechte over de eis van 400 meter tot belendende woningen. De afstand van de geprojecteerde stalgebouwen aan de Westerveldweg tot belendende woning (Westerveldweg 3) bedraagt 350 meter. Nu twee voorwaarden worden gesteld waaraan ook de locatie aan de Westerveldweg niet voldoet, kan reeds hierom aan de verklaring geen betekenis worden toegekend.

Voorts kan niet worden ingezien dat een zoekgebied van 4 a 5 km een passend criterium is.

Met verwijzing naar de makelaarsverklaring door B&W is niet zorgvuldig gemotiveerd dat geen bestaande locaties beschikbaar zijn.

- Ad 2. Toepassing en motivering Kwaliteitsimpuls Groene Ruimte onzorgvuldig.

Het provinciale beleid noemt als concrete maatregel voor een kwaliteitsimpuls voor het toestaan van een nieuw bouwperceel de opheffing van een bestaand bouwperceel (saldering). Het voorliggende

bedrijfsinitiatief wordt door B&W genoemd als de uitbreiding van een bestaand pluimveebedrijf aan de Veldhoeveweg 1.

B&W geeft geen referentie voor de claim dat genoemde initiatieven zijn te beschouwen als een voldoende ruimtelijke kwaliteit om het kennelijke verlies aan ruimtelijke kwaliteit door de twee pluimveestallen te compenseren.

Al met al moet worden gesteld dat:

- Onvoldoende wordt gemotiveerd waarom geen toepassing wordt gegeven aan perceelsaldering.
- Er is onvoldoende invulling gegeven aan het door de provincie gestelde vereiste van toepassing van een kwaliteitsimpuls.

Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan laat uitsluitend onder voorwaarde ruimte voor nieuwvestiging. Aan die voorwaarden wordt niet voldaan. Als voorwaarde geldt een evenredige belangenafweging. Met de milieutechnische uitvoerbaar en toelaatbaarheid, de landschappelijke belangen, de belangen van aangrenzende gronden alsook de natuurlijke waarden is onvoldoende rekening gehouden.

De Plattelandsvisie geeft een nadere invulling aan het ruimtelijke plattelandsbeleid van de gemeente. Voor de omgeving van de beoogde bedrijfslocatie zijn een tweetal beleidsuitgangspunten van belang.

Rond de bebouwingslinten van Ruitenveen is nieuwvestiging niet mogelijk. Het beoogde bedrijfsperceel ligt op een afstand van ca. 750 meter afstand van de lintbebouwing. De lintbebouwing omvat onder meer een restaurant. Horeca en megastallen laten zich op korte afstand van elkaar niet verenigen.

Door een megastal op korte afstand van woonconcentraties toe te staan, worden fouten uit het verleden herhaald. Immers, de Reconstructiewet stelt zich juist ten doel om intensieve veehouderij en woonconcentraties te scheiden. Om vervolgens op 750 meter van een woonconcentratie een megastal toe te staan, staat gelijk aan struisvogelpolitiek.

In de tweede plaats noemt de visie een voorkeur voor hervestiging boven nieuwvestiging. Dit betekent dat een deugdelijk onderzoek naar de beschikbaarheid van bestaande bedrijfspercelen dient te worden uitgevoerd. Zoals ook elders in deze brief wordt gesteld, heeft dit onderzoek niet plaatsgevonden.

Risico's volksgezondheid: ondeugdelijk beoordeeld

Het GGD- Informatieblad 'Intensieve veehouderij en gezondheid' (januari 2009)² geeft de onderstaande adviezen. Hiervan wordt opgemerkt dat het gemeentebestuur krachtens de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid de verantwoordelijkheid draagt de gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen te bewaken.

De GGD adviseert gemeenten om de introductie en verspreiding van micro-organismen tegen te gaan bij de verdere ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied. En daarmee ook de kans op infectieziekten te verkleinen. Dit kan door de volgende punten mee te nemen:

- Voldoende afstand (minimaal 1-3 km) tussen bedrijven om verspreiding van dierziekten en zoönosen van het ene naar het andere bedrijf te voorkomen. Drie kilometer is een zone die onder andere wordt gehanteerd bij de bestrijding van uitbraken van besmettelijke, aangifteplichtige, dierziekten (beschermingsgebied). Een en twee kilometer worden in de literatuur genoemd als afstanden waarbinnen het risico op influenzavirusoverdracht tussen bedrijven duidelijk verhoogd is. Is binnen een LOG deze afstand niet haalbaar? Dan kan ervoor gekozen worden het LOG als geheel als eenheid te beschouwen en de afstand tot andere LOG's op minimaal 1-3 km te zetten.
- Geen varkens en pluimvee op één bedrijfslocatie te huisvesten.
- Huisvestingssystemen gericht op beheersing van introductie en verspreiding van micro-organismen. Hiertoe behoren onder andere:
  - o binnenhuisvesting van de dieren (geen vrije uitloop);
  - o professionele expertise en een dierenarts betrekken bij het stalontwerp;
  - o toepassing van luchtwassers die uitstoot van micro-organismen minimaliseren;
  - o gezondheidseffectrapportage (GES) bij de aanvraag van een bouwvergunning.
- Bedrijfsvoering gericht op minimalisatie van introductie en verspreiding van micro-organismen en voorkomen van antibioticumresistentie. Hiertoe behoren onder andere:
  - o (zo veel mogelijk) gesloten bedrijfsvoering om insleep van micro-organismen te verminderen;
  - o Voor toeleveranciers: microbiologische elsen aan dieren en voer;
  - o toepassing van diersector-specifieke hygiëne- en/of IKB-voorschriften (o.a. met aandacht voor reiniging en desinfectie, mestafvoer, plaagdierenbestrijding, etc.);

² <http://www.ggdgelre-ijssel.nl>

- o minimaal gebruik van antibiotica (in overeenstemming met het nieuwe beleid in de diersectoren, ook vast te leggen in het bedrijfsgezondheidsplan);
- o goed opgeleid, vakbekwaam personeel.
- Monitoring van dieren en personeel op het voorkomen van enkele specifieke (nader te bepalen) zoonosen.
- Geen activiteiten gericht op fysieke interactie met de bevolking binnen de LOG's.

Het ministerie van VWS heeft opdracht gegeven tot onderzoek naar de risico's voor de volksgezondheid vanwege grootschalige veehouderij. Dit onderzoek volgt op een reeks van berichten over de verspreiding van al dan niet resistente micro-organismen in relatie met veehouderij. MRSA, ESBL en Coxiella burnetii (Q-koorts) zijn enkele van de inmiddels meer bekende organismen. Aangezien over het verspreidingsgedrag en de risico's beperkte kennis beschikbaar is, is tot het onderzoek opdracht gegeven. Inmiddels is het onderzoek bekend gemaakt. De uitkomst van het onderzoek worden door de GGD Twente als volgt samengevat:

GGD Regio Twente: bruikbare resultaten onderzoek intensieve veehouderij

De resultaten van het onderzoek over de mogelijke effecten van intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden zijn onlangs bekend gemaakt. De onderzoekers constateren dat het wonen op korte afstand van bedrijven met intensieve veehouderij nadellige gevolgen kan hebben voor de gezondheid, vooral voor de luchtwegen. Megastallen blijken wat betreft mogelijke schadelijke gevolgen echter niet of nauwelijks te verschillen van gangbare intensieve veehouderijen.

GGD Regio Twente zal de resultaten van dit landelijke onderzoek gebruiken in haar advisering aan gemeenten die te maken hebben met deze problematiek. "Daar bij kun je denken aan de invulling van landbouwwontwikkelingsgebieden (LOG's) en bij herziening van bestemmingsplannen buitengebied. Dit speelt vooral bij de meer agrarische gemeenten in de regio", aldus senior-beleidsmedewerker Milieu en Gezondheid van GGD Regio Twente, Jaap de Wolf.

Gezondheid

Rond intensieve veehouderijbedrijven is de lucht anders van samenstelling dan elders. Dit kan invloed hebben op de gezondheid van omwonenden. Daarom is de gezondheid van mensen die rondom intensieve veehouderij wonen, vergeleken met de gezondheid van de plattelandsbevolking waar beduidend minder intensieve veehouderij in de buurt is. Uit dit onderzoek bleek dat er weinig verschillen zijn tussen de algemene gezondheid van mensen die dichtbij en verder van intensieve veehouderijen wonen. Wat betreft enkele aandoeningen zijn echter wel duidelijke verschillen:

- Rond bedrijven met intensieve veehouderij, met name geitenbedrijven, kwam in 2009 duidelijk meer Q-koorts voor
- In de nabijheid van pluimvee- en geitenbedrijven zijn bovendien meer gevallen van longontsteking vastgesteld dan elders in het land.
- Opmerkelijk genoeg komen astma, COPD, hooikoorts en Infecties aan de bovenste luchtwegen in de omgeving van intensieve veehouderijen juist iets minder vaak voor dan elders.
- Bij mensen die eenmaal astma of COPD hebben, worden meer complicaties of Infecties aan de bovenste luchtwegen gezien.

De Minister van VWS heeft in een brief van 29 mei 2009 aan de Tweede Kamer het volgende gezegd over de rol van de GGD in besluitvorming rond veehouderij³:

Tot die tijd is het verstandig wanneer provincies en gemeenten, bijvoorbeeld bij het opstellen van een structuurvisie of een bestemmingsplan of het verlenen van vergunningen ook aandacht besteden aan het in beeld brengen van gezondheidseffecten. GGD'en kunnen gemeenten daarbij adviseren, vooraansnog op basis van de bestaande kennis.

B&W heeft de GGD in 2013 gevraagd om advies uit te brengen. Dit advies blijkt te zijn opgesteld zonder ook de omwonenden te raadplegen. Wel is de ondernemer gehoord. Het advies is niet gebaseerd op een evenwichtig onderzoek naar de betrokken belangen.

De geur-achtergrondbelasting bij de woning Westerveldweg 3 bedraagt ruim 22 OU/m³. Niet kan begrepen worden dat de GGD dit geen reden tot zorg noemt. Kennelijk is de GGD van oordeel dat een achtergrondbelasting van 22 OU/m³ aanvaardbaar genoemd kan worden. Gangbaar als toelaatbaarheids criterium voor achtergrondgeurbelasting wordt een factor 2 van de voorgrondbelasting genoemd. De GGD noemt daarvoor een waarde van 6 OU/m³. De GGD maakt niet duidelijk waarom een waarde van 22 OU/m³ aanvaardbaar moet heten.

Het advies van de GGD met betrekking tot een adequate werking van de luchtwassers beperkt uitsluitend tot het advies aan het gemeentebestuur om toe te zien op de adequate werking. De meerwaarde van dit advies ontgaat cliënten. Bovendien gaat de GGD voorbij aan het feit dat een milieuvergunning is verleend voor een bedrijfsvoering zonder luchtwassers. De realisatie van de luchtwassers staat alles behalve vast zolang genoemde vergunning niet is ingetrokken.

³ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/05/29/intensieve-veehouderij-en-gezondheidsrisico-s.html>

Het GGD-advies is geen nadere uitwerking van het Informatieblad 'Intensieve veehouderij en gezondheid'.

Veterinaire risico's

De concentratie van veehouderij geeft niet enkel risico's voor mensen maar ook voor dieren. In de directe omgeving zijn bestaande veehouderijbedrijven gevestigd. Met deze belangen is onvoldoende rekening gehouden.

Onder meer geldt de zorg om botulisme, als gevolg van de beoogde kippenuitloop. Dode kippen in water geldt als een potentiële bron van botulisme, hetgeen een risico geeft voor omliggende melkveebedrijven.

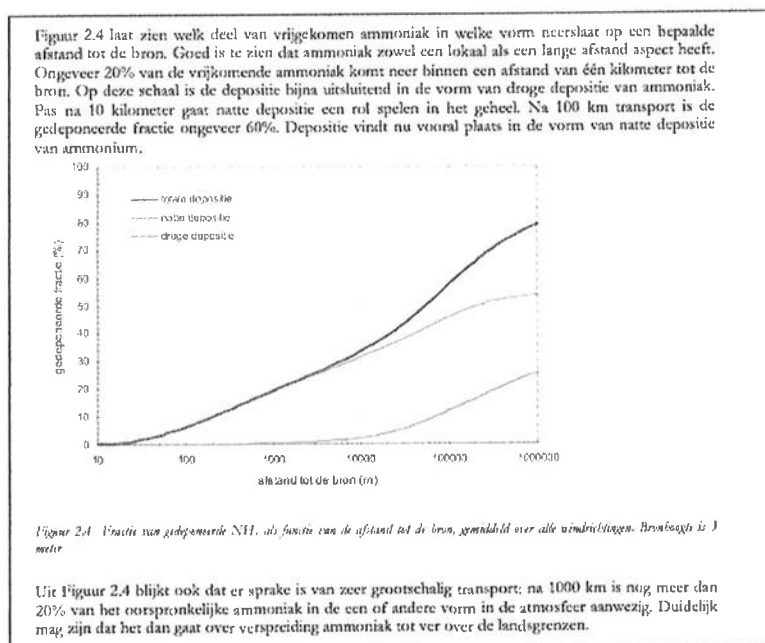
Uit onderzoek van GGD volgt dat met veehouderij op een afstand van 1-3 kilometer een verhoogd risico optreedt op het ontvangen van micro-organismen vanwege intensieve veehouderij. De GGD acht het aanhouden van die afstand voor nieuwvestiging wenselijk. Nu aan deze voorwaarde in de bestaande situatie niet wordt voldaan, kan het niet aanvaardbaar genoemd worden om nieuwe grootschalige bedrijven zich te laten vestigen.

Strijd met artikel 19j Natuurbeschermingswet

Met het voorliggende plan wordt de oprichting van een nieuwe pluimveebedrijf met 2 stalgebouwen beoogd. Met die pluimveestal is sprake van ammoniakemissies. Gezien het feit dat sprake is van de oprichting van een bedrijf is sprake van een nieuwe emissiebron. Milieuvergund is een emissie van 8.023 kg. (besluit B&W van Dalfsen van 30 mei 2011). Voor die emissie geldt geen Natuurbeschermingswetvergunning. De gevolgen van die emissies zijn niet onderzocht. Enkel is onderzoek beschikbaar naar een veel lagere emissie, die niet representatief is voor het bedrijfsplan.

Ammoniakemissies leidt tot ammoniakdeposities op stikstofgevoelige natuurwaarden. Reeds decennia treedt in grote delen van Nederland een ernstige overbelasting op van die stikstofgevoelige natuurwaarden als gevolg van (onder meer) ammoniakemissies uit de veehouderij.

Krachtens artikel 19j van de Natuurbeschermingswet dient een passende beoordeling onderdeel uit te maken van de besluitvorming indien het beoogde project gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Op een afstand van 3.000 meter van een veehouderij is slechts 25% van de emissies neergeslagen. Op 10 kilometer is 35% neergeslagen, en op 100 kilometer ca. 60%. Verwezen wordt naar onderstaande grafiek. Verwezen wordt naar 'Effecten van ammoniak op de Nederlandse natuur', pagina 26 (Alterra-rapport 1698, ISSN 1566-7197 [2008], in opdracht van het ministerie van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en het ministerie van LNV)⁴.

⁴ Volledige rapport (middels zoekterm 1698) beschikbaar via: <http://www.terra.wur.nl/NL/publicaties+Alterra/Alterra+rapporten/>

Op de door u genoemde afstanden van 5 en 7,5 kilometer tot de veehouderij-emissiebron moet de meeste ammoniakemissie nog neerslaan. Het verschil in ammoniakneerslag op bijvoorbeeld 4.000 meter van de bron is niet dusdanig dat daarom het bouwperceel niet in aanmerking zou komen. Te meer niet omdat als beleidsdoel geldt om de emissies bij de bron aan te pakken. Naarmate de stallen minder emissies veroorzaken, is het belang van het aanhouden van een (zeer) grote afstand minder groot.

B&W stelt vast dat met de beoogde - en inmiddels ook milieuvergunde - installatie - onder meer een ammoniakdepositie optreedt van 1,42 mol stikstof op het Natura 2000 gebied De Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Voor het Natura 2000 gebied Oldematen en Veerslootlanden wordt een depositiewaarde van 0,86 mol genoemd.

De betrokken stikstofgevoelige vegetaties in de genoemde gebieden zijn onomstreden overbelast door een overmaat aan stikstofdeposities.

Clënten bestrijden dat met de toelichting en bijlagen bij de aanvraag wordt voldaan aan de eisen van artikel 19j Natuurbeschermingswet. Voor de betrokken gebieden geldt dat geen deugdelijke passende beoordeling is gemaakt. Ten overvloede wordt opgemerkt dat geen dekkende vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet beschikbaar is.

Bij het nemen van een planbesluit dient artikel 19j Natuurbeschermingswet in acht te worden genomen. Verwezen wordt naar Vz ABRS 18 november 2011 (201110808/2/R3):

De omstandigheid dat in de procedure omtrent de verlening van de vergunning in het kader van artikel 19d van de Nbw 1998, mogelijk toepassing kan worden gegeven aan artikel 19kd van die wet, kan naar het oordeel van de voorzitter geen gevolgen hebben voor deze procedure. Daartoe acht de voorzitter van belang dat de werking van artikel 19kd van de Nbw 1998 in het eerste lid van dat artikel is beperkt tot besluiten over het toepassen van artikel 19c, en het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, van die wet. Nu besluiten tot het vaststellen van een plan als bedoeld in artikel 19j van de Nbw 1998 niet in het eerste lid van artikel 19kd van de Nbw 1998 zijn genoemd, ziet de voorzitter voorshands geen aanknopingspunten voor het oordeel dat de in dat artikel opgenomen regeling ook van toepassing moet worden geacht op besluiten als bedoeld in artikel 19j van de Nbw 1998.

Ook wordt genoemd ABRS 19 oktober 2011 (200906702/1/R3), onder r.o. 2.28:

2.28.3. Zoals volgt uit artikel 19j van de Nbw 1998 dient reeds bij de vaststelling van het plan te worden bezien of daarbij ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt die effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. De raad stelt zich op het standpunt dat er bouwvlakken voor intensieve veehouderijen zijn die weliswaar ruimte bieden voor uitbreiding, maar dat deze bouwvlakken overeenkomen met de bouwvlakken zoals die waren opgenomen in het voorheen geldende plan, zodat het een continuering betreft van de bouwrechten uit dat plan.

Nog daargelaten dat de raad ter zitting heeft verklaard dat het plan in een aantal gevallen wel voorziet in uitbreiding van het bouwvlak zoals dat in het voorheen geldende plan was opgenomen, dient de raad bij de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan de aanvaardbaarheid daarvan (opnieuw) te bezien, mede in relatie tot de op het moment van vaststelling geldende regelgeving. Uit de enkele omstandigheid dat een deel van de bouwvlakken voor intensieve veehouderijen overeenstemt met de bouwvlakken die in het voorheen geldende plan reeds waren opgenomen, volgt niet dat het plan op dit punt in overeenstemming is met de Nbw 1998. De raad heeft dan ook ten onrechte niet inzichtelijk gemaakt of voor de in het plan geboden mogelijkheden voor bestaande intensieve veehouderijen om uit te breiden een passende beoordeling is vereist. Gelet hierop geeft hetgeen ABC en BMF hebben aangevoerd aanleiding voor het oordeel dat het bestreden besluit is genomen in strijd met de bij het voorbereiden van een besluit te betrachten zorgvuldigheid voor zover daarbij de plandelen met de bestemming "Agrarisch, agrarisch bedrijf" en de aanduiding "intensieve veehouderij" zijn vastgesteld, behoudens voor zover het betreft plandelen die als gevolg van een aanwijzing van het college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant niet in werking zijn getreden.

Het besluit is genomen in strijd met artikel 19j Natuurbeschermingswet.

Waterhuishouding

In de Toelichting wordt geschreven:

3.2.10.4 Voorkeursbeleid hemel- en afvalwater

In de toekomstige situatie zal het hemelwater vertraagd worden afgevoerd volgens de trits 'vasthouden, bergen, afvoeren'. Dit betekent dat de voorkeur uit gaat naar een bovengrondse afvoer (al dan niet in combinatie met een bodempassage). Om wateroverlast te voorkomen moet een voorziening komen (infiltratie en/ of berging) met als uitgangspunt een ontwerp van minimaal 20 millimeter per vierkante meter verhard oppervlak. Dit wordt gerealiseerd door de sloten aan de achterzijde van het perceel te verbreden en hier extra berging te realiseren. Hiermee wordt wateroverlast op naastliggende eigendommen voorkomen. De regels uit het huidige bestemmingsplan staan gebruik van agrarische gronden ten behoeve van de waterhuishouding reeds toe.

Dakwater wordt als schoon gezien. Om dit water ook daadwerkelijk schoon te houden wordt bij de bouw rekening gehouden met het gebruik van niet-uitloobbare materialen, zoals opgenomen in de bouwwetgeving.

De vuilwateraansluiting van de nieuwe bedrijfswoning moet worden aangesloten op een IBA.

3.2.10.5 Watertoetsproces

De dichtstbijzijnde hoofdwatgang van het waterschap bevindt zich op 285 meter afstand (SZ 355.2). Het nieuwe bedrijf valt buiten de beschermingszone van de Keur. Er hoeft geen watervergunning worden aangevraagd.

Waterschap Groot Salland is geïnformeerd over het plan door gebruik te maken van <http://www.dewatertoets.nl> Het resultaat hiervan was dat de normale procedure doorlopen moest worden. De reden hiervoor is dat binnen het plangebied meer dan 1500 m2 verharding sprake is.

Het waterschap heeft op 2 februari 2015 aangegeven dat er kan volstaan worden met een standaard-waterparagraaf (zoals in de korte procedure), mits er speciale aandacht werd besteed aan het feit dat het plan binnen een regenwaterberging wordt gerealiseerd waardoor er geen overlast op aanliggende eigendommen ontstaat.

De procedure in het kader van de watertoets is goed doorlopen. Waterschap Groot Salland geeft een positief wateradvies. In het kader van de milieueffectrapportage is het waterschap ook in de gelegenheid geweest om advies uit te brengen.

Onvoldoende informatie wordt verschaft om te kunnen beoordelen of al dan niet een waterwetvergunning is vereist.

Conclusie

U wordt verzocht het ontwerpbesluit te heroverwegen.
Tevens wordt u verzocht om een ontvangstbevestiging.

Hoogachtend,

Mr. V. Wösten

gemeenteraad Gemeente Dalfsen

Postbus 35

7720 AA Dalfsen

INGEKOMEN - 6 MEI 2015

Zienswijze 07^e herziening Bestemmingsplan Buitengebied Wester veldweg - schoolweg 10